

Kristiina Kokko

Dnro 099/62/2014
26.8.2014Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntönnä 8.5.2014/Dnro VM065:00/2012

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntalaista

Lausunnon pääkohdat

- Kuntauudistusta on jatkettava. Laadukkaammat ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla olevat palvelut edellyttävät vahvoja peruskuntia, jotka selviytyvät pitkäjänteisesti velvoitteistaan.
- Kunnille säädetyt lakisääteiset tehtävät on pystyttävä järjestämään laadukkaasti joka puolella maata.
- Kaikissa hankkeissa henkilöstö tulee ottaa aidosti mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Palveluiden laatuvaatimusten ja tason määrittely on oleellista. Tarvitaan tuloksellisuuden ja tuottavuuden mittareita, jotka ottavat huomioon laadun ja vaikuttavuuden ulottuvuudet läpinäkyvästi ja uskottavasti.
- Kunnan antaessa järjestämisvastuun jonkun muun hoidettavaksi on samassa yhteydessä päätettävä palvelun laadusta ja rahoituksesta. (8 §)
- Aluehallintovirastolla tulisi olla toimivalta ja resurssit kanteluiden lisäksi perustellusta syystä myös oma-aloitteisesti tutkia kunnan muun toiminnan, kuten opetustoimen, lainmukaisuutta. (10§)
- Nykyisiä henkilöstöasiakirjoja ei pidä korvata pelkällä kuntastrategialla, ellei se tarkkuudessa vastaa nykyisten asiakirjojen tasoa (39§).
- Yhteisen viran perustamisen osalta edellytetään, etteivät yhteistä virkaa hoitavan viranhaltijan palvelussuhteen ehdot, työolot tai muut työntekoon liittyvät tekijät heikkene tai muutu muita epäedullisemmiksi vain sen johdosta, että hän hoitaa yhteistä virkaa. (54§)

Yleistä

Kuntauudistusta on jatkettava. Laadukkaammat ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla olevat palvelut edellyttävät vahvoja peruskuntia, jotka selviytyvät pitkäjänteisesti velvoitteistaan. Kunnille säädetyt lakisääteiset tehtävät on pystyttävä järjestämään laadukkaasti joka puolella maata. Kuntalain uudistuksessa on huomioitava SOTE- uudistuksen valmistelu ja vaikutukset. Hallituksen esitys kuntalaiksi on askel oikeaan suuntaan uudistusten sarjan tiellä.

Kunnissa tehtävissä muutoksissa akavalaiset ovat muutosten suunnittelijoita ja toisaalta niiden toimeenpanijoita ja kohteita. Tähänastiset

kokemukset osoittavat, että julkisen sektorin välttämättömät uudistukset eivät onnistu parhaalla mahdollisella tavalla, ellei henkilöstöä kuulla. Kaikissa hankkeissa henkilöstö tulee ottaa aidosti mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Henkilöstön osaamisen merkitys jää usein huomiotta uudistuskeskustelussa ja hallinto nähdään ongelmana, vaikka toimiva ja koulutettu hallinto tosiasiaa tukee kuntien perustetehtävää ja voi olla toimintatapojen kehittämisen lähde. Hallintoa ei voi karsia niin, että se heikentää muun ammattihenkilöstön keskittymistä tehtäviinsä. Karsiminen ei ole itsetarkoitus, vaan yhtenäistäminen täytyy tehdä siten, että päämääränä on tarkoituksenmukaisuus.

Palveluiden laatuvaatimusten ja tason määrittely on oleellista. Julkisen toiminnan tuottavuuden mittaamisessa on aina oltava laadun näkökulma mukana. Tähän tarvitaan tuloksellisuuden ja tuottavuuden mittareita, jotka ottavat huomioon laadun ja vaikuttavuuden ulottuvuudet läpinäkyvästi ja uskottavasti. Tämä tulisi ottaa huomioon, kun kuntien peruspalveluohjelmamenettelyä ja toimintaa ohjaavia strategioita uudistetaan.

Yksityiskohtaiset huomiot

- Kunnan antaessa järjestämisvastuun jonkun muun hoidettavaksi on samassa yhteydessä päätettävä palvelun laadusta ja rahoituksesta. (8 §)
- Aluehallintovirastolla tulisi olla toimivalta kanteluiden lisäksi perustelusta syystä myös oma-aloitteisesti tutkia kunnan toiminnan lainmukaisuutta. Erityislainsäädännössä aluehallintovirastolle on tällainen oikeus säädetty esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden osalta, mutta opetustoimen osalta toimivaltaa ei ole ja tilanne tulee korjata. Aluehallintovirastojen resursointi tulee saattaa tasolle, joka takaa kansalaisten saamien palvelujen tasavertaisen toteutumisen ja kunnan työntekijöiden ja virkamiesten oikeusturvan. (10§)
- Valtion ja kunnan suhdetta koskevat täsmennykset ja kuntalain uudet säännökset koskien kuntatalousohjelmaa ja alijäämänkattamisvelvoitetta ovat tarpeellisia. (12 §)
- Kuntalakiluonnoksen esitykset demokratian ja osallisuuden parantamiseksi ovat kannatettavia. Nuoriso-, vammais-, ja vanhusneuvostojen sekä mahdollisten alueellisten toimielinten lisäksi erityistä huomiota tulisi kiinnittää lapsivaikutusten arviointiin. (26§, 27§, 28§)
- Nykyisiä henkilöstöasiakirjoja ei pidä korvata pelkällä kuntastrategialla, ellei se tarkkuudessa vastaa nykyisten asiakirjojen tasoa (39§).
- Yhteisen viran perustamisen osalta edellytetään, etteivät yhteistä virkaa hoitavan viranhaltijan palvelussuhteen ehdot, työolot tai muut työntekoon liittyvät tekijät heikkene tai muutu muita epäedullisemmiksi vain sen johdosta, että hän hoitaa yhteistä virkaa. (54§)

Kristiina Kokko

Dnro 099/62/2014
26.8.2014

- Otto-oikeuden rajaamista tulee harkita perusteellisemmin. HE ei sisällä riittävän syvällistä poliittista vaikuttavuusarviointia. (93§)
- Perusteluita on täsmennettävä siitä, milloin henkilötietoihin ei liity tiedottamisen tarvetta. Tällainen on esimerkiksi työntekijän saama varoitus.

Akava ry

Sture Fjäder Pekka Piispanen
puheenjohtaja johtaja